

Tallinna Prantsuse Lütseum

Saale Kaubi

**VAHETUSAASTA MÕJU EDASISELE TÖÖ- JA
ELUKÄIGULE**

Uurimistöo

Juhendaja: õpetaja Rahel Kard

KAITSMISELE LUBATUD

Juhendaja: õpetaja Rahel Kard

.....

Tallinn 2015

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
1. Ülevaade kultuurivahetusest ja Eestis pakutavatest võimalustest.....	6
1.1. Kultuurivahetus.....	6
1.2. Kultuurivahetusorganisatsioonid Eestis.....	6
2. Varasemalt koostatud uurimused.....	8
2.1. Uurimus „Hidden Compentences“.....	8
2.2. Reeli Lonksu uurimus „Hinda oma YFU kogemust“	9
2.3. Erasmuse „Impact Study“.....	10
3. Valimi tutvustus.....	12
4. Ootused ja plaanid enne vahetusaastat.....	13
4.1. Miks minnakse vahetusaastale?.....	13
4.2. Vastajate ootused vahetusaastale.....	14
4.3. Vastajate plaanid edasiseks eluks.....	15
5. Areng vahetusaasta jooksul.....	17
5.1. Millised oskused/omadused arenesid vastanute meelest neis vahetusaasta jooksul kõige enam?.....	17
5.2. Vastajate hinnangud uurimuses Hidden Compentences välja toodud isikuomadustele/oskustele.....	18
6. Elu peale vahetusaastat ja selle mõjud.....	20
6.1. Mida tehti peale vahetusaastat?.....	20
6.2. Seotus vahetusriigi- või perega.....	20
6.3. Erinevused enda ja teiste õpilaste vahel.....	21
6.4. Vastajate erialavalikud ja igapäevane töö.....	22
6.5. Vahetusaasta tõuge uute huvide või elukutsete suunas.....	22

6.6. Muutused eriala- või töövalikutes.....	23
6.7. Vahetuskogemuse abi sobiva töö leidmisel.....	23
6.8. Rahvusvahelises tööelus.....	24
6.9. Vahetusaasta plussid.....	24
Kokkuvõte.....	26
Resümee.....	27
Summary.....	28
Résumé.....	29
Kasutatud materjalid.....	30
Lisa 1: Veebipõhine küsimustik.....	31

Sissejuhatus

Veeta aasta vahetusõpilasena välismaal on miski, mis vajab julgust ja pealehakkamist. Võib tekkida küsimus, kas taoline suur elumuutus on seda pikka asjaajamist väärt. Valik pikendada keskkooli aasta võrra ja anda endale võimalus olla õpilane välisriigi keskkoolis on siiani minu elu parim otsus. Enda kogemuse põhjal saan väita, et elu välisriigis, õppides ja elades teises keelekeskkonnas, paiskas mind igapäevasesest mugavustsoonist välja, pani mõistma teist kultuuriruumi, sealset elu ja kohalikke norme, kasvatas enesekindlust ning andis mulle kuhjaga kogemusi, mida on hea kasutada ka edaspidi.

Lisaks kõikidele eelpool mainitud plussidele võib vahetusaasta anda tõuke millelegi uuele ja huvitavale, olgu see mõni väljakutse, hobi või huvi. Töö eesmärgiks on välja uurida, kas ja kui suur mõju võib vahetusaastal olla edasiste valikutele.

Antud teema on aktuaalne ning seda on oluline uurida, kuna vahetusõpilaseks olemine on osutunud viimastel aastatel väga populaarseks. Uurimus on abiks nii vahetusorganisatsioonidele kui ka tulevastele vahetusõpilastele, kes soovivad vahetusaasta kasudest rohkem teada saada.

Püstitatud hüpoteesi kohaselt mõjutab vahetusaasta inimese õpingute ja tööga seotud valikuid. Lisaks on püstitatud järgnevad uurimisküsimused:

- Millised olid vahetusaastale minejate ootused?
- Millega seoses toimusid vahetusaasta jooksul muutused õpingu- ja tööeelistuste valdkonnas?
- Kas ja kuidas on vahetusaasta kaasa aidanud sobiva töö leidmisel (ka rahvusvahelises plaanis)?

Töö on jaotatud teoreetilisse ja uurimuslikku ossa. Teoreetilises osas on kasutatud internetiallikaid. Analüüsitud on kolme erinevat uurimust, neist kaks on koostatud välismaal ja üks Eestis. Ülejäänud allikad on erinevate vahetusorganisatsioonide kodulehed. Töö uurimusliku osa jaoks on koostatud küsimustik, mis koosneb 23-st erinevas vormis küsimusest. Küsimustik lähtub hüpoteesidest ja uurimisküsimustest.

Kõige suuremat tänu avaldan oma juhendajale, õp. Kardile, kes aitas mind ka koolivälisel perioodil, vastas alati mu küsimustele ja panustas töö valmimisse detailsete ning põhjalike paranduste ja ettepanekutega. Veel soovin tänada endist MTÜ YFU Eesti tegevdirektorit Külli

Ellerit, endist vahetusõpilast Alice Ligi ja MTÜ YFU Eestit, kes olid suureks abiks küsimustikule vastajate leidmisel.

1. Ülevaade kultuurivahetusest ja Eestis pakutavatest võimalustest

1.1. Kultuurivahetus

Kultuurivahetusprogramm annab õpilasele võimaluse elada ja õppida enda poolt valitud riigis, tutvuda selle riigi kultuuri, inimeste ning nende elustiiliga, õppida kohalikus koolis, omandada kohalik keel ja saada uusi teadmisi (Evenori kodulehekülj).

Vahetusõpilane on enamasti keskkooli õpilane või üliõpilane, kes õpib teatud perioodi vältel välisriigis kohalikus keskkoolis või valitud ülikoolis. Õpilasvahetuse kõige levinum liik on aastavahetus. Aastavahetuse korral elab keskkooli õpilane kohalikus peres ning õpib kohalikus koolis 10 kuud kuni üks aasta, enamasti suve lõpust kuni järgmise suve alguseni. Lisaks on võimalik ette võtta suvevahetus, mil elatakse samuti peres, kuid õppetööd programm ette ei näe ning kestvus on paar nädalat kuni kolm kuud. (Rotary kodulehekülj)

Õpingud väliskõrgkoolis võivad kesta kolmest kuust 12 kuuni. Vahetusüliõpilased ei ela enamasti kohalikus peres, vaid ühiselamutes või omal käel elamispiirkonnas. Üliõpilase õpinguid välisriigis, sealhulgas ka eksameid ning muid arvestuslikke töid, peab kodukõrgkool tunnustama kohalike õpingutega võrdväärselt. (Archimedese kodulehekülj)

1.2. Kultuurivahetusorganisatsioonid Eestis

Kultuurivahetusprogramme pakub Eestis kümnekond erinevat organisatsiooni, kuid siinkohal toon välja vaid need kaks organisatsiooni, mille kaudu käisid vahetusaastal uurimuse küsimustikule vastajad. Need kaks organisatsiooni on eriti populaarsed, kuna YFU on esindatud rohkem kui 60-s riigis üle maailma ning Erasmusega on liitunud kõik Euroopa Liidu riigid ja mõned Euroopa Liidu naabruspiirkondade riigid. Samuti on mõlemad programmid vägagi staažikad (YFU tegutseb alates aastast 1952, Erasmus alates 1987). (MTÜ YFU Eesti kodulehekülj; Sihtasutus Archimedese kodulehekülj). Euroopa Komisjoni Eesti esinduse ajakiri Eurokratt peab Erasmust maailma edukaimaks tudengivahetusprogrammiks, kuna Eestist on alates 2000. aastast Erasmuse abil Euroopas õppimas, koolitumas või õpetamas käinud 7199 tudengit ja 3392 kõrgharidustöötajat. Õppeaasta 2011/2012 tõi Erasmusele rekordi – programmi toel viibis välismaal õpingutel, tööl, praktilisel või õpetamas rohkem kui 250 000 vahetusüliõpilast ja praktikanti ning üle 46 000 kõrgharidustöötaja. (Maailma edukaim tudengivahetusprogramm Erasmus... 2013)

- MTÜ YFU Eesti (Youth For Understanding) pakub 14–18 aastastele noortele võimalust õppida kohalikus keskkoolis umbes 60 erinevas riigis üle maailma. Vahetusaasta kestab üldjuhul augustist juulini vastavalt kohaliku kooli õppeaasta pikkusele. YFU on käivitanud ka erinevate suunitlustega programmid: muusikaprogramm Ungaris, kunstiprogramm Rootsis, looduseprogramm Eestis jt. Lisaks pakub YFU Eesti suveprogramme ja semestriprogramme. (Innove Rajaleidja kodulehekülg)
- Mittetulunduslik organisatsioon Eestis loodi 1992. aastal. Esimesed õpilased said võimaluse minna välismaale samal hetkel, kui Eesti vabanes ja taastati Eesti Vabariik. Sellest ajast peale on YFU-ga Eestist käinud välismaal üle 1000 keskkooliõpilase ning Eestis üle 300 välisõpilase. (MTÜ YFU Eesti kodulehekülg)
- Sihtasutus Archimedese Erasmus programm keskendub üliõpilaste õpirändele, mille eesmärk on õppimine või praktika mõnes Euroopa riigi kõrgkoolis, ettevõttes, uurimis- või praktikakeskuses või viimasega sarnases organisatsioonis. Õpingud Erasmuse programmi raames väliskõrgkoolis võivad kesta kolmest kuust 12 kuuni. (Sihtasutus Archimedese kodulehekülg)

2. Varasemalt koostatud uurimused

Järgevalt on välja toodud kolm uurimust, mis on seotud uurimistöö teemaga. Esimene on koostatud Soome erinevaid hariduslikke teenuseid pakkuva riigiastuse CIMO poolt, teine on MTÜ YFU Eesti koostööpartnerite koordinaatori Reeli Lonksu töö ja kolmas erinevate rahvusvaheliste firmade ning Erasmus programmi koostöös valminud uuring.

2.1. Uurimus “Hidden Competences“

Aastatel 2012-2013 uurisid Center of International Mobility (CIMO) ja Demos Helsinki, kuidas tööandjad hindavad töötajate värbamisel nende rahvusvahelise kogemuse tulemusel saadud oskusi ja teadmisi. Uurimuse tulemusena sooviti saada parem arusaam tööandjate vaadetest ja ootustest seoses rahvusvahelise kogemusega. Varasema CIMO aruande põhjal (2005) leiti, et tööandjad ei tõsta rahvusvahelist kogemust olulisele kohale, aga CIMO uus uurimus leiab tööelus uusi väljundeid välismaal õpitule.

Uuriti, kuidas tööandjad väärtustavad rahvusvahelisi oskusi ja kompetentsi värbamisel. Millised oskused ja kompetentsid on seotud rahvusvaheliste kogemustega. Kuidas on rahvusvahelised kogemused defineeritud ja millised omadused juhivad tööelu täna ning tulevikus. Selleks intervjueriti eksperte (sügis 2012), saadi küsitlustes 1770 vastust õpilastelt ja 283 vastust tööandjatelt.

Uurimus kinnitab, et õppega seotud liikuvus (*learning mobility*) parandab õpilaste keeleoskust ja rahvusvahelist kompetentsi. Lisaks muudab see õpilasi tolerantsemaks ja avatumaks. Uurimuses leiti, et kuigi 90 % tööandjatest nägid väliskogemuses positiivset mõju ja rahvusvaheline kogemus annab oskusi, mida tööandjad otsivad, siis sellegipoolest värbamisel ei suudeta siduda neid oskusi inimeste rahvusvahelise kogemusega. Välismaal õppimisel või töötamisel saadud kompetentsid on tihti peidetud, neid ei suudeta väljendada ega märgata.

Uurimus tõstatab uusi küsimusi õppega seotud liikuvuse kasude kohta ehk kuidas suudaks tööandjad paremini mõista rahvusvahelise kogemuse tulemust ja mõju. Et seda teha, tuleks tõsta esile lisaks traditsionaalsetele oskustele/omadustele (keeleoskusele, tolerantsile ja kultuurilistele teadmistele) ka peidetud omadused nagu produktiivsus, vastupidavus/paindlikkus ja uudishimu. Neid kolme omadust on raskem märgata kui traditsionaalseid rahvusvahelisi oskusi, aga nad omavad suuremat tähtsust.

Uurimuse tulemused saab kokku võtta järgmiselt: oskused ja teadmised, mis on saadud rahvusvahelisest kogemusest, on just need kompetentsid, mida tööturg vajab, et võtta vastu tulevikus ees seisvaid väljakutseid. Tihti puudub värbamisel võime neid omadusi märgata, need on peidetud. Alatihti isegi rahvusvahelised tööandjad ei suuda inimest värvates näha rahvusvahelise kogemuse tulemusena saadud kompetentsi. Need tööandjad, kes ei ole seotud rahvusvaheliselt teiste ettevõtetega ei näegi rahvusvahelist kogemust kui kasutegurit. Rahvusvahelise kogemusega saadud kompetentsid tuleb teha nähtavaks, neid on oluline märgata ja suuta paremini kirjeldada. On oluline rääkida laiemalt välismaal õppimise kasust, mis hõlmaks produktiivsust, vastupidavust/paindlikkust ja uudishimu.¹

2.2. Reeli Lonksu uurimus „Hinda oma YFU kogemust“

2014. aastal valminud uurimus „Hinda oma YFU kogemust – küsitlus endiste vahetusõpilaste seas“ selgitas välja YFU vahetusaasta (ja/või vabatahtliku töö kogemuse) üldise mõju inimese edasisele töö-ja elukäigule ning valikutele. Küsimusele vastas 188 endist vahetusõpilast, nendest 158 naist (84 %) ja 30 meest (16 %). Vastajaid oli kõige enam vanuses 22-25 aastat, seejärel peaaegu sama palju 19-21 ja 26-29-aastaseid, siis 30-35 ja 16-18-aastaseid ning kõige vähem üle 35-aastaseid.

Väga suur ja suur mõju jaotus peaaegu võrdselt, 83 % vastajatest pidas mõju väga suureks või suureks. 188-st vastajast kuus inimest arvasid, et mõju on olnud väike või väga väike ning 26 inimest, et keskmine.

1. Suur mõju 42 % (79 in)
2. Väga suur mõju 41 % (77 in)
3. Keskmine 14 % (26 in)
4. Väike mõju 2 % (4 in)
5. Väga väike mõju 1 % (2 in)
6. Olematu mõju 0 %

Kõige enam toodi välja ja hinnati järgmisi punkte (sageduse järjekorras):

¹ Piilotettu osaaminen (Hidden Competences), 2012-2013

1. YFU positiivne mõju eriala, kooli ja karjääri valikule, oma kutsumuse leidmisele;
2. Elumuutev kogemus, isiksuse areng, paremaks inimeseks saamine ja enda tundmaõppimine, väärtushinnangute muutumine, kodanikukasvatus;
3. Töökoha saamine tänu YFU kogemusele;
4. Keele selgeks õppimine, hilisemad võimalused tänu sellele;
5. Julgus (proovida, tegutseda), avatus;
6. Vabatahtliku töö kogemuse väärtuslik mõju edaspidiseks: teeb selgeks, mida meeldib teha ja mida mitte, milles olen hea ja mida peab arendama, konkreetsem mõju hilisemaks kui otseselt vahetusaastal (oskused korraldamises ja juhtimises);
7. Suhted, kontaktid.

Väga palju mainitakse, et ei olda praegu seal, kus ollakse, ilma vahetusaastata.²

2.3. Erasmuse „Impact Study“

2014. aastal viisid Berliini konsultatsioonifirma CHE Consult, Brussels Education Services, Compostela Group of Universities ja Erasmuse õpilaste võrgustik läbi uurimuse, mis hõlmas 34 riiki ja kus analüüsiti vastuseid rohkem kui 75 000 õpilaselt, kelle hulgas 55 000 olid õppinud välismaal. Uurimus tõi välja, et noored, kes õpivad välismaal, saavad lisaks teadmistepagasile ka olulisi omadusi, mis on tööandjate poolt hinnatud. Koolilõpetajad, kellel on välismaal õppimise kogemus, tulevad hulga paremini toime tööturul. Neil on poole väiksem tõenäosus jääda pikemaks ajaks töötuks kui neil, kes ei ole õppinud või koolitatud mõnes välisriigis. Viis aastat pärast kooli lõpetamist on välismaal õppinute töötuse tase 23 % madalam.

Uurimus näitab, et 92 % tööandjatest otsib välismaal õppimise tulemusena omandatud omadusi ja oskusi nagu tolerantsus, enesekindlus, probleemide lahendamise oskused, uudishimu, teise tugevuste/nõrkuste tundmine ja otsustusvõime. Enne ja pärast vahetusperioodi tehtud testid avaldavad, et Erasmuse õpilased hindavad neid omadusi kõrgelt. 64 % tööandjatest leiavad, et värbamisel on oluline rahvusvaheline kogemus (aastal 2006 arvas nii vaid 37 % tööandjatest).

² Hinda oma YFU kogemust – küsitlus endiste vahetusõpilaste seas, Reeli Lonks, 2014

64 % tööandjatest ütlevad, et lõpetajatele, kellel on rahvusvaheline kogemus, antakse suurem tööalane vastutus.

Uurimus tõstab esile vajaduse suurendada välismaal õppimise võimaluste hulka. Uurimuse läbiviimise aastal (2014) õppis välismaal 10% Euroopa Liidu õpilastest. Euroopa Liidu eesmärk oleks tõsta seda protsenti 20 %-ni järgmise aastakümne lõpuks.³

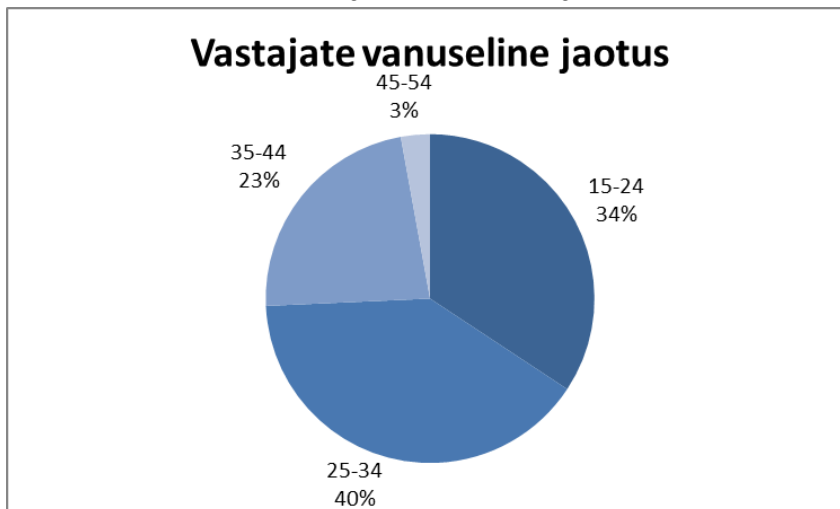
³ Erasmus Impact Study, 2014

3. Valimi tutvustus

Küsimustik koosnes 23 erinevas vormis küsimusest ja sellele vastasid inimesed, kes on õppinud välismaal keskkooli ja/või ülikooli ajal. Küsimustiku täitis 35 inimest, nende hulgas kolm meest ja 32 naist. Vastajate vahetusriigid olid: Saksamaa (seitse inimest), USA (kuus), Holland (kolm), Šveits (kaks), Taani (kaks), Prantsusmaa (kaks), Moldova (üks), Hispaania (üks), Jaapan (üks), Belgia (üks), Ecuador (üks), Lõuna-Korea (üks), Uruguay (üks), Brasiilia (üks), Norra (üks), Rootsi (üks), Argentiina (üks), Venetsueela (üks). Lisaks oli üks vastajatest välismaalane, kes veetis oma vahetusaasta Eestis. Vastajatest viis on õppinud välismaal ülikooli ajal ja 30 keskkooli ajal. Kolmekümne viiest vastanust kaks on käinud vahetusaastal nii keskkooli kui ka ülikooli ajal. Kõige noorem vastaja oli 18 aastat vana ja kõige vanem 51 aastat vana (Joonis 1.). Vastajate keskmine vanus oli 28,4 eluaastat, mis näitab, et suur osa vastajaid on vanuses, mil on tehtud hariduslikud valikud ja astunud samme karjääris. Keskkooli ajal vahetusaastal käinud vastajatest 27 inimest kasutasid organisatsiooni YFU Eesti, kaks inimest Avatud Eesti Fondi (heategevuslik valitsusväline sihtasutus) ja üks inimene YFU Rootsit. Neli ülikooli ajal vahetusaastal käinud inimest kasutasid selleks Erasmuse programmi, üks YFU Community College'it.

Vahetusaasta kogemust üldiselt hinnati 5-palli süsteemis keskmiselt hindegaga 4,5.

Joonis 1. Uurimuses osalejate vanuseline jaotus

4. Ootused ja plaanid enne vahetusaastat

4.1. Miks minnakse vahetusaastale?

Vahetusaastale mineku põhjuseid võib olla mitmeid, aga need võivad ka puududa. Et selgitada välja, mis on need suuremad ja väiksemad põhjused, miks vastajad võtsid vastu taolise väljakutse, vastati sellele küsimusele vabas vormis. Suurem osa vastajaid tõi välja rohkem kui ühe põhjuse.

Kõige rohkem toodi välja järgnevaid tegureid :

- Õppida selgeks kohalik keel (mainiti 16 korda)
- Saada rutiinist eemale (kuus korda)
- Enda proovilepanek ja tundma õppimine (kuus korda)
- Avastada maailma ja kasutada võimalusi, mis elu pakub (neli korda)
- Soov kogeda midagi teistsugust (neli korda)
- Võimaluse avanemine (kolm korda)
- Enesekindluse ja iseseisvuse kasvatamine (kolm korda)
- Silmaringi laiendamine (kolm korda)

Vähem mainiti:

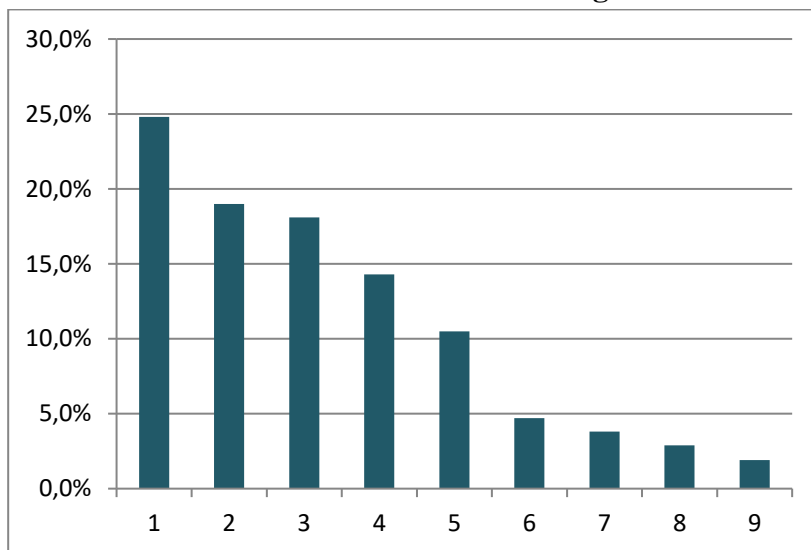
- Soov väljuda mugavustsoonist (kaks korda)
- Leidmaks motivatsiooni edasiõppimiseks (üks kord)
- Soov minna kodust ära (üks kord)
- Soov elada tavapärasest keskkoolielu teises riigis (üks kord)
- Seiklusjanu (üks kord)
- Soov kindlas riigis elada (üks kord)
- Soov saada tutvusi üle maailma (üks kord)

Üldistatuna võib väita, et need noored, kes teevad valiku vahetusaasta kasuks, peavad olema julged ning soovivad vastu võtta uusi väljakutseid, et ennast paremini tundma õppida ning proovile panna.

4.2. Vastajate ootused vahetusaastale

Selle küsimuse vastusena kogus kõige rohkem hääli ootus saada selgeks uus keel ning teisele kohale jäi ootus leida vahetusaastal uusi sõpru/tutvusi. Ootust, et vahetusaasta tuleb kasuks tööellu sisenemisel mainis vaid kaks vastajat. Seega vahetusaastale minnes ei mõelda veel sellele, kuidas see võiks edaspidi kasuks tulla, vaid pigem keskendutakse keeleoskuse omadamisele, uutele tutvustele ja kultuurile. Lisaks tuli üllatusena, et ootus jõuda selgusele, kuhu minna edasi õppima/töötama, jäi viiendale kohale.

Joonis 2. Vahetusaasta ootuste esinemise sagedus

Joonise horisontaalteljel asuvate numbrite seletus:

1. Saada selgeks uus keel (24,8 %)
2. Leida uusi sõpru/tutvusi (19,0 %)
3. Õppida tundma kohalikku kultuuri (18,1 %)
4. Arendada oskusi iseendas (14,3 %)
5. Jõuda selgusele kuhu suunduda edasi õppima/töötama (10,5 %)
6. Muu (mainiti seiklust, enese proovilepanekut, Eesti koolis õppimisest puhkuse võtmist ning ootuste puudumist) (4,7 %)
7. Võtta lisaaasta enne ülikooli/keskkooli lõpetamist (3,8 %)
8. Leida uusi hobisid või huvisid (2,9 %)
9. Vahetusaasta tuleks kasuks tööellu sisenemisel (1,9 %)

4.3. Vastajate plaanid edasiseks eluks

See küsimus püstitati, et saada teada, mida plaanisid vastajad edasi teha peale vahetusaastat. Vastajate plaanid jagunesid üldistades kolmeks: plaane ei olnud, ei ole meeles, plaanid olid olemas.

Vastajatest 12-1 puudusid plaanid edasiseks eluks, aga mainiti keskkooli lõpetamist heade tulemustega. Üks vastajatest mainis lootust saada vahetusaastal selgusele, mida õppima minna. Teine ütles, et ei olnud oma valikutes kindel, aga huvitus filmikunsti õppimisest ja seega võttis ka vahetusaastal üheks aineks filmikunsti.

Kaks inimest vastasid, et ei mäleta, kas oli plaane või ei olnud. Üks neist mainis, et püüdis ilmselt oma valikutes selgusele jõuda.

Ülejäänud 21 vastajal olid plaanid kindlalt paigas või vähemalt ideed olemas. Neist 21-st 14 plaanisid lõpetada ülikooli või muu kõrgema õppeasutuse (mainiti Tartu Ülikooli, ülikoole välismaal ja Teatriakadeemiat). 10 inimesel oli ka elukutsevalik tehtud või töövaldkond valitud (mitmeid kordi mainiti majandust, meditsiini, haridust, muusikat). Kolm vastajat ütlesid, et kuigi neil olid kindlad plaanid enne vahetusaastale minekut tehtud, siis vahetusaasta jooksul muutusid nende plaanid.

Näiteks:

- Üks neist ütles, et enne vahetusaastat soovis saada näitlejaks, aga vahetusaastal tekkis hoopis soov saada diplomaadiks. Diplomaadiametit peab vastaja ka hetkel.
- Teine, kelle plaanid muutusid, ütles, et oli plaan minna välismaale õppima ajakirjandust, aga vahetusaastal sai ta aru, et teda huvitab kirjutamine hoopis teisel moel, kui seda tehakse ajakirjanduses. Lisaks mainis ta, et kuigi hetkel õpib ta antropoloogiat on hoopis kokaamet see, mis teda tõsiselt paelub. Selle idee sai ta tänu oma vahetuspererkonnale.
- Kolmandal vastajal oli plaan minna ülikooli õppima kehakultuuri, aga selleks oleks pidanud varem vahetusaastalt tagasi tulema ja teiseks valikuks jäi eesti keel. Vahetusaasta käigus selgus, et soovib end siduda hoopis hispaania filoloogiaga, aga vastuvõttu sinna erialale tol aastal polnud, nii et erialaks jäi eesti keel.

Seega võib järeldada, et enamus vahetusaastale minejatest olid pigem teadlikud oma soovidest ning suundadest tuleviku osas, kuid noortele inimestele kohaselt oldi avatud ka uutele mõtetele ja ideedele.

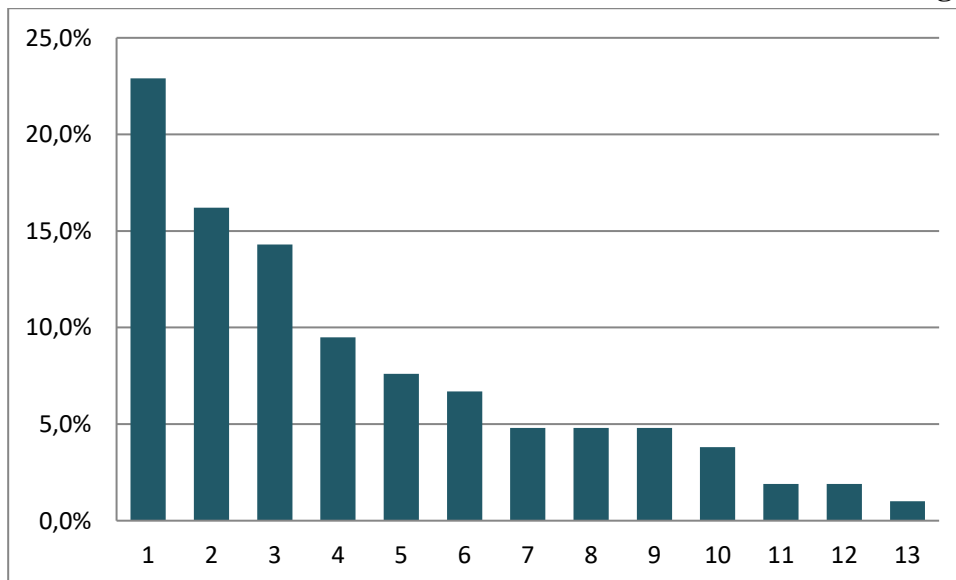
5. Areng vahetusaasta jooksul

5.1. Millised oskused/omadused arenesid vastajate meelest neis vahetusaasta jooksul kõige enam?

Küsimuse eesmärgiks oli välja selgitada need oskused/omadused, mida hindavad välismaal õppinud inimesed endas kõige enam. Vastajad valisid loetelust nende jaoks kolm kõige olulisemat oskust/omadust, mis arenesid vahetusaastal nende meelest kõige rohkem.

Kõige enam sai häält keeleoskus, mis on ka kõige silmapaistvam oskus vahetusaastalt tagasi tulnutel. Elades aasta keelekeskkonnas areneb nii suhtlemis- ja väljendusoskus kui ka kirjutamisoskus palju kiiremini, kui õppides keelt võõrkeelena kodumaal. Teisele kohale jäi kultuurilised teadmised ja kolmandale tolerantsus. Nii keeleoskuse arengut kui kultuuriliste teadmiste pagasi suurenemist märkavad vahetusaastal käinud enda juures kõige enam ja need paistavad välja ka teistele. Isikuomadused nagu uudishimu, avatus ja sotsiaalsus kogusid kõik sama palju punkte. Produktiivsus ja sihikindlus jäid samuti samale olulisusastmele. Võimalik, et isikuomaduste arengut või muutusi märgatakse vaid kindlates situatsioonides ja need ei paista teistele inimestele nii selgelt välja, kui näiteks keeleoskus.

Joonis 3. Vahetusaastal enim arenenud oskuste/omaduste esinemissagedus

Graafiku x-teljel asuvate numbrite tähendus:

1. Keeleoskus
2. Kultuurilised teadmised
3. Tolerantsus

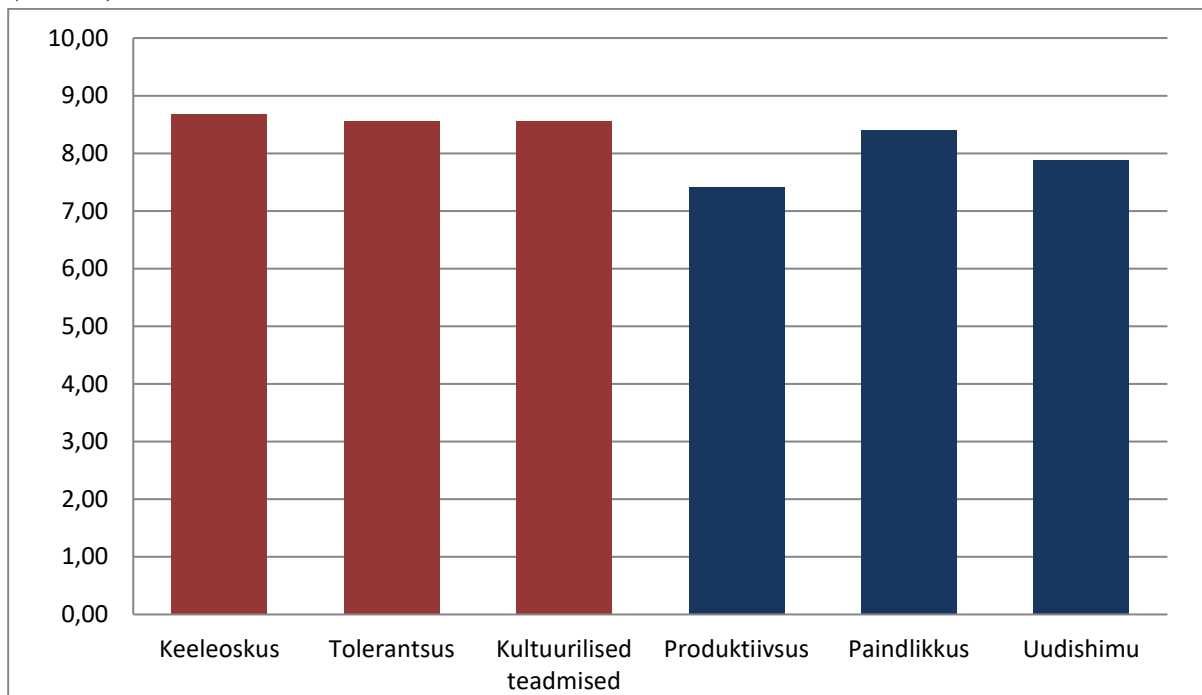
4. Julgus
5. Enesekindlus
6. Paindlikkus
7. Uudishimu
8. Avatus
9. Sotsiaalsus
10. Aktiivsus
11. Produktiivsus
12. Sihikindlus
13. Muu (selle valis üks vastaja ja mainis oskust keerulistest emotsionaalsetes situatsioonides toime tulla).

5.2. Vastajate hinnangud uurimuses “Hidden Competences“ välja toodud isikuomadustele/oskustele

Eesmärgiks oli välja selgitada, kuidas vastajad hindavad Soome uurimuses “Hidden Competences“ kolme traditsionaalset ja kolme peidetud omadust. Vastajad hindasid omadusi 10-palli süsteemis toetudes enda vahetusaasta kogemusele. Traditsionaalsetest oskustest/omadustest kõige olulisemaks peavad vastajad keeleoskust, kus keskmine punktisumma tuli 8,68. Tolerantsus ja kultuurilised teadmised jäid võrdsele olulisusastmele, kuna mõlemate keskmine punktisumma oli 8,56 palli. Peidetud omadustest hindasid vastajad kõige kõrgemalt paindlikkust, kus keskmiseks kujunes 8,41 palli. Teisele kohale jäi uudishimu 7,88 palli keskmisega ja kolmandale produktiivsus 7,41-pallise keskmise tulemusega.

Nende tulemuste põhjal võib väita, et vahetusaastal käinud inimesed hindavad nii traditsionaalseid kui ka peidetud omadusi väga kõrgelt. Visuaalselt tulemusi vaadates hinnatakse traditsionaalseid siiski veidi kõrgemalt, kuna tulemuste põhjal on kümne palliga hinnatud just traditsionaalseid omadusi kõige enam. Samas oli vastaja, kes hindas kõiki nimetatud omadusi alla viie palli. Neli vastajat valisid 10 palli kõigile kuuele omadusele. Üks inimene hindas traditsionaalseid omadusi kõrgemalt kui kaheksa palli, aga kõigile kolmele peidetud omadusele valis hindeks ühe palli.

Joonis 4. Vastajate hinnangute keskmised traditsionaalsetele (punases) ja peidetud (sinises) omadustele/oskustele

Selle küsimuse vastused tõestasid, et nii traditsionaalseid kui varjatud oskused/omadused on vastajate poolt kõrgelt hinnatud, mida peaks ka tööturul silmas pidama ning märkama.

6. Elu peale vahetusaastat ja selle mõjud

6.1. Mida tehti peale vahetusaastat?

Kõige suurem arv vastajaid (32 inimest) jätkas õpinguid oma ülikoolis (samal erialal) või keskkoolis. Üks neist jätkas keskkoolis Eesti riikliku süsteemi asemel õpet IB õppekaval. Kolm vastajat vahetasid kooli. Üks neist mainis, et ei soovinud jätkata linnas eliitkoolis ja läks väikesesse keskkooli, kus sai rahulikult õppida ja areneda. Teine vastaja vahetas nii ülikooli, eriala kui ka töökohta ning alustas vabatahlikku tööd YFU Eestis. Kolmas vahetuse põhjust ei täpsustanud.

Seega suure muutuse vahetult peale vahetusaastat tegi 35 vastajast vaid kolm inimest ning teised jätkasid sealt, kus enne vahetusaastat pooleli jäid.

6.2. Seotus vahetusriigi- või perega

Uuriti kui tihe seos on vastajatel vahetusriigis elavate inimestega peale vahetusaastat. Tulemused saab liigitada nelja gruppi: ei ole seotud, mõningal määral, väga seotud ja muu.

Kuus inimest vastasid, et ei ole vahetusriigiga seotud ega suhtle sealsete inimestega. Põhjustuseks toodi näiteks ebastabiilne olukord vahetusriigis ja aja puudus.

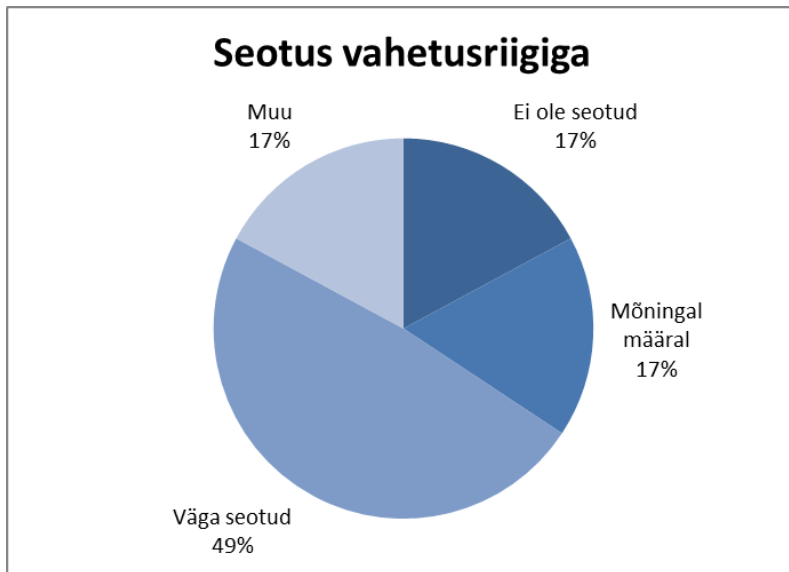
Mõningal määral peavad vahetusriigi- või perega kontakti kuus vastajat. Kui, siis ainult suhtlusvõrgustike kaudu, mis aitavad olla eludega kursis. Üks vastaja mainis, et saadetakse vaid jõulutervitusi.

Vahetusriigiga on tugev side 17 vastajal. Neist enamus suhtleb kas vahetuspere või seal tekkinud sõpradega üpris tihti. Neli inimest on saanud korduvalt sealsete inimestega kokku, näiteks Eestis või oma vahetusriigis. Üks mainis, et vahetusperega on kontakt kadunud, aga teiste vahetusõpilastega, kes igaüks elab oma riigis, on suhtlus väga tihe.

Siit võib järeldada, et vahetusaastal tekkinud head kontaktid on üldjuhul püsivad ning suhte jätkamisest on tihtilugu huvitatud mõlemad osapooled.

Lisaks eelpool toodule, vastajatest kolm elavad ja töötavad oma vahetusriigis (kaks Saksamaal ja üks Šveitsis). Teised kolm puutuvad oma vahetusriigiga kokku töö tõttu. Näiteks ühel vastajal on partnerfirma oma vahetusriigis Saksamaal, teine korraldab sagedasi reise oma vahetusriiki Prantsusmaale koos õpilastega. Kolmanda vahetusriigiks oli Eesti, ta käib siin tihti ja annab Eesti kultuurist raamatut välja.

Joonis 5. Seotus vahetusriigiga ja sealsete inimestega peale vahetusaastat

6.3. Erinevused enda ja teiste õpilaste vahel

Kuigi antud küsimus ei ole otseselt seotud töö sisuga, siis see sai püstitatud huvist, kas Eesti kooli tagasi tülles on märgata erinevusi vahetusaastal käinud õpilase ja tavaõpilase vahel.

Seitse vastajat ei märganud erilisi erinevusi enda ja teiste õpilaste vahel. Mainiti, et oldi ise välismaal käimise kogemuse võrra rikkam, võrreldi iseennast enne ja pärast vahetusaastat, märgati muutusi pigem Eesti ühiskonnas, kui teistes inimestes. Öeldi ka, et erinevusi ei torganud silma, kuna oldi sunnitud klassikaaslastega pidevalt koos olema ja seega kohaneti olukorraga.

Ülejäänud 28 vastajat tõid välja järgnevaid erinevusi:

- Vahetusaasta kogemusega õpilased närvitsevad rohkem pisiasjade ja kooli pärast.
- Vahetusaastal käinud õpilane näib küpsem, avatum, enesekindlam, aktiivsem, tolerantsem ja laiema silmaringiga.
- Huvi elu vastu on teistsugune, pigem positiivne kui negatiivne.
- Märgati kaasõpilastes liigset lapsikust, tõrjumist, kinnisust ja raskust vabalt suhelda.
- Pandi tähele tolerantsuse puudumist kaasõpilastes.
- Üks vastaja ütles, et Eesti koolis õpitakse tohutult palju, lapsed ja noored on palju targemad, sihikindlamad, kordades iseseisvamad, suudavad ise otsutada omi asju ja Eesti vanemad usaldavad laste otsuseid rohkem kui välismaal.

6.4. Vastajate erialavalikud ja igapäevane töö

Peale vahetusaastat tehti väga erinevaid valikuid, kuid välja joonistub kaks kõige populaarsemat valdkonda: majandus/ärikorraldus (seitse vastajat) ja keeleteadus (kuus vastajat). Õpiti prantsuse, itaalia, hispaania, rootsi, inglise ja saksa keelt.

Arvestades eelpool toodud peamisi valikuid, võib järeldada, et vahetusaastal käinud on ettevõtlikud ning soovivad vahetusaastal saadud keelekompetentsi parimal moel ära kasutada ka oma töös.

Õigusteadust läks õppima kaks vahetusaastal käinud inimest ning sama arv astus ka arstiteaduskonda. Lisaks valiti õpingud antropoloogia, geenitehnoloogia, muusika, psühholoogia, logistika, ajakirjanduse, reisikorralduse, geograafia ning riigiteaduste valdkonnas.

Vastuste põhjal võib eeldada, et nii mõnegi vastaja erialavalik on olnud mõjutatud ka vahetusaasta kogemusest. Näiteks turisminduse vallas töötab kaks inimest ning ühest on saanud diplomaat. Tööd on leitud ka kõnekeskuses, kus saab kasutada õpitud keelt, ning kahel juhul ollakse tegev koolituse vallas organiseerides koolitus – ja ärireise välismaale. Üldistatuna võib öelda, et on valitud ametikohad, mis eeldavad suhtlemist ning kus tuleb kasuks keeleoskus. Lisaks töötatakse järgnevates valdkondades: haridus (üheksa inimest), finants ja turundus (seitse), kultuur (üks), klienditeenindus (kolm), juhtimine (kaks), muud valdkonnad (viis), mittetulundus (kaks), kindel töökoht puudub kahel inimesel (tegu on õpilastega).

6.5. Vahetusaasta tõuge uute huvide või elukutsete suunas

Küsimusele, kas vahetusaasta andis tõuke mõne uue huvi või elukutse suunas, millest varem huvi ei tuntud, vastas jaatavalt 23 inimest (65,7 %), ülejäänud 12 inimest (34,3 %) vastasid eitavalt.

Üheksa inimest tõid välja, et tänu vahetusaastale on neil oluliselt suurem huvi erinevate riikide kultuuride, keelte ning reisimise vastu üldiselt. Maailm tundub veelgi huvitavam paik, kui ta enne oli.

Kolmel juhul märgiti ära, et selle aasta jooksul saadi aru, mis neile inimestena tegelikult meeldib. Alustati nii vabatahtliku tööga, psühholoogialase kirjaduse lugemisega ja tõstmistrennidega.

Huvitavad on näited, kus vahetusaastal kogetu mõjutas elukutsevalikut:

- Kuna vahetuaasta jooksul tuli mitmeid kordi kokku puutuda füsioterapeutidega, siis sai ka see eriala ülikoolis valituks.
- Bioloogia tunnid olid vahetusaastal nii huvitavad, et tekkis huvi geeniteaduse vastu ning hetkel õpib geenitehnoloogiks.
- Riik, kus vahetusaasta veedeti, oli poliitiliselt nii huvitav, et valiti töö Euroopa Liidus.
- Saksamaal kujunes saksa keel südamelähedaseks keeleks, seda läks üks vastaja ülikooli edasi õppima ja kasutab saksa keelt ka hetkel tööalaselt.
- Üks vastaja mainis, et vahetusaastal hakkas ta mõistma, et algselt plaanitud finantsõpingud ei ole tema jaoks parim valik ja nüüd töötab ta hoopis logistikuna.

6.6. Muutused eriala- või töövalikutes

Küsimusele, kas vahetusaasta muutis hilisemaid eriala- või töövalikuid vastas 14 inimest (40 %) jaatavalt ja 21 inimest (60 %) eitavalt.

Kõige rohkem mainiti muutuse põhjuseks keelt, teisele kohale jäid sealsed sõbrad ja vahetuspere ning üks vastaja tõi erialavaliku muutuse põhjuseks kooli.

Sellest võib järeldada, et keelekeskkond ja ümbritsevad inimesed muutsid inimeste valikuid kõige enam.

6.7. Vahetuskogemuse abi sobiva töö leidmisel

Vahetuskogemus on tulnud töö leidmisel abiks 17 vastajale (48,5 %) ja otsest kasu ei ole tähele pannud 18 vastajat (51,5 %).

Kõige rohkem toodi välja, et vahetusaasta kogemus annab CV-s kõvasti plusspunkte juurde. Mainiti ka, et tänu vahetusaasta kogemusele ollakse enesekindlam ja pealehakkavam ning parema keeleoskusega. Kolm inimest mainisid, et ilma vahetusaastalt saadud väga tugeva keeleoskusega ei olekski neil olnud võimalik teatud töid saada, näiteks koolitustöö ja töö kõnekeskuses. Üks vastajatest tõi välja, et diplomaadiks saamisel on vajalik vähemalt kaks keelt B1 tasemel ja hispaania keele nõutud tasemel sai ta just tänu vahetusaastale.

Peale vahetusaastat hakati ka YFU vabatahtlikuks, mis oli vastajate meelest väga kasulik esimese töö saamisel, kui eelnevat töökogemust ees polnud. Vabatahtlikuna saadud oskuste ja kogemuste põhjal on üks vastajatest saavutanud soovitud positsiooni tööl.

6.8. Rahvusvahelises tööelus

Selle küsimusega püüti välja selgitada, kui paljud vastajad on olnud oma tööga seotud välisriikidega. Tuli välja, et välismaal on töötanud või sidunud oma töö mõne välisriigiga lausa üle poole vastajatest, 27 vastajat 35-st (77,1 %).

11 ütlesid, et rahvusvahelise töö said nad just seoses vahetusaastaga või sealt saadud kogemusega. Näiteks on käidud tänu hispaania keele oskusele õpetamas Hispaanias Huelva Ülikoolis. Rahvusvahelisele tööle on saadud ka tänu teise YFU vahetusõpilase või vabatahtliku kaudu. Vahetusõpilasena Eestis olnud vastaja tuli siia tagasi tänu oma tööle. Lisaks on käidud oma vahetusriigis tõlgina. Mainiti ka veel, et rahvusvahelist tööd on saadud tänu võõraste kultuuride tundmise, julguse, kohanemisoskuse ja välisriigis elamise kogemuse tõttu.

6.9. Vahetusaasta plussid

32 vastajat soovivad minna vahetusaastale, aga kolm inimest ei soovita või on selles osas neutraalsed. Viimased kolm ei soovita, kuna see ei pruugi kõigile sobida (põhjuseks toodi välja võimaliku kultuurišokiga seotud raskused, vahetusaastale minekut peab väga tahtma ja seda ei saa peale sundida).

Need, kes soovivad vahetusaastale minekut, tõid põhjusteks järgnevat:

1. Vahetusaasta muudab maailmapilti ja tegutsemistahet ning aktiivseid ja laia silmaringiga inimesi on Eestis väga vaja.
2. Vahetusaasta näitab elu teisi tahke. Kõik ei ela, suhtle ega käitu nii nagu eestlased.
3. Keeleoskus, mis annab tõuke eduks.
4. Vahetusaasta paneb proovile, loksutab prioriteedid paika ja õpetab paremini nägema suuremat pilti.
5. Paneb vaatama igapäevaelule ja kodumaale teise pilguga.
6. Vahetusaasta aitab tulevases elus kaasa just tänu oskusele teha valikuid.

Seega oli enamiku vastajate arvates vahetusaasta tohutu väärtusega kogemus, mida soovitatakse ka teistele, kuna sealt saadud kogemus ja oskused on asendamatud ning üliolulised ka edaspidi.

Lisaks tõid vastajad välja vahetusaasta suurima kasuteguri. Kõige enam toodi kasutegurina välja keelt, isiklikku arengut (sealhulgas iseseisvumist) ja enesekindluse kasvu. Mainiti silmaringi avardumist, õigele teele suunamist, uusi tutvusi ja vahetusperekonda, kui teist perekonda. Üks vastaja ütles, et vahetusaasta aitab paremini tööturul hakkama saada, tänu keeleoskusele ja kogemustele. Öeldi, et vahetusaasta õpetab suhtlema erinevate rahvustega ja

paneb neid mõistma. Mainiti ka oskust hakata hindama inimesi ja kõike ümbritsevat ning vaatama kodumaale teise nurga alt.

Lisaks tasub välja tuua ühe vastaja arvamuse: „Suurim kasutegur on väärtuslik isiklik kogemus, mis on seotud tugeva sisuga. Vastupidiselt vabale aastale või reisimisele oli minu keeleõpe ja muu areng seotud konkreetse sisuga - inimestega, kultuuriga - kõike õppisin läbi kogemuste ja selline õppimine on palju sügavam ja püsivam.“

Kokkuvõte

Lähtudes hüpoteesist ja uurimustulemustest võib väita, et vahetusaastal on mõju inimese õpingute-ja/või töövalikutele, kuna küsimustikule vastajatest 40 % tõdesid, et nende õpingute-ja/või töövalikud muutusid vahetusaasta käigus. Kõige enam toodi muutuse põhjuseks omandatud keeleoskust, vahetusriigis tekkinud sõprussuhteid ja vahetusperekonda.

Uurimistulemustest tuli vastus ka ootusi puudutavale küsimusele, kus selgus, et vahetusaastalt oodati eelkõige uue keele omandamist, uute kontaktide loomist ja kohaliku kultuuri tundma õppimist.

Põnev on tõdeda, et 65,7 % vastanutest ütlesid, et vahetusaasta andis tõuke mõne uue huvi või elukutse suunas. Üheksa inimest tõid välja, et tänu vahetusaastale on neil oluliselt suurem huvi erinevate riikide kultuuride, keelte ning reisimise suhtes üldiselt ning kolmel juhul märgiti ära, et selle aasta jooksul saadi aru, mis neile elus tegelikult meeldib ning millega soovivad kõige enam tegeleda.

Ka tööelus on vahetusaasta omanud nii mõnelgi uurimuses osalejale olulist rolli, kuna 31 % vastajatest ütlesid, et rahvusvahelise töö said nad just seoses vahetusaastaga. Eelkõige sealt saadud kontaktide kaudu või tänu väliskogemusele, mida hinnati tööturul kõrgelt. Kuus vastajat kasutavad oma keelekompetentsi ära ka igapäevases töös, kuna töö on seotud erinevate võõrkeeltega. Tööd rahvusvahelises organisatsioonis või välismaal on saadud ka tänu teiste vahetusõpilaste või vabatahtlike kaudu.

Seega võib väita, et vahetusaasta annab suurepärase võimaluse õppida läbi väärtuslike kogemuste, rakendada neid kogemusi hilisemas elus ning leida suund, mis pakub tõeliselt huvi.

Resüme

Uurimistöö „Vahetusaasta mõju edasisele töö-ja elukäigule“ eesmärk on välja uurida, kuidas võib õppimine välisriigi keskkoolis või ülikoolis mõjutada inimese edasisi otsuseid ja valikuid. Käsitletav teema on aktuaalne, kuna tänapäeval on välismaale õppima minek üprisiski levinud ja kättesaadav.

Uurimistöös püstitati hüpotees, mille kohaselt mõjutab vahetusaasta inimese õpingute ja tööga seotud valikuid. Uurimisküsimuste eesmärgiks oli välja selgitada vahetusaastale minejate ootused, edasiste valikute muutuste põhjused ning potentsiaalne vahetusaasta abi meelepärase töö leidmisel. Uurimuse läbiviimiseks koostati põhjalik küsimustik, millele vastasid endised vahetusõpilased.

Tulemustest selgus, et peaaegu pooltel vastajatest (40 %) toimus tänu vahetusaastale muutusi õpingute- ja töövalikutes. Seda eelkõige tänu omandatud uuele keelele, vahetusriigis tekkinud sidemetele ja vahetuspererkonnale. 65,7 % vastajatest tõdesid, et vahetusaasta mõjutusel tekkis neil mõni uus huvi, hobi või elukutse eelistus. Rahvusvahelises plaanis on tööelus vahetusaasta abiks olnud 31% vastajatest, kuna soovitud töö saadi just seoses vahetusaastaga (tänu kontaktidele või tööturul kõrgelt hinnatud väliskogemusele). Uurimistöö tõi ka välja, et vahetusaastalt oodati kõige enam uue keele omandamist, uute kontaktide loomist ja kohaliku kultuuri tundma õppimist.

Seega sai püstitatud hüpotees osalise tõestuse, sest õppimine välisriigi keskkoolis või ülikoolis mõjutas pea poolte vastajate edasisi otsuseid.

Summary

The aim of the research “The impact of an exchange year on further work and life“ is to find out how studying abroad, in high school or in a university, can affect a person’s further decisions. The topic is up-to-date, because nowadays studying abroad is rather common and easily accessible.

The hypothesis of the paper claims that an exchange year has an impact on a person’s decisions related to work and further studies. The aim of the research questions is to figure out the expectations before an exchange year, the reasons for the changes in further choices and the potential help of the exchange year to find a satisfying job. An in-depth survey was compiled for former exchange students.

According to the results, almost half (40 %) of the respondents made changes in their choices of studies or work due to their exchange experience. The main reasons for changes were new language skills, contacts in their exchange country and exchange family. 65,7 % of the respondents claimed that due to the impact of their exchange year, a new interest, hobby or a preference in a profession emerged. 31 % of the respondents have found the exchange year helpful in finding an international job, because a desired job was often gained in connection with the exchange year (due to the new contacts or highly valued international experience). The results show that people’s expectations of an exchange year are to learn a new language, make contacts and get to know a new culture.

All in all, the hypothesis of the research was inconclusive, as studying abroad had an impact on the decisions of about half of the respondents.

Résumé

Le but de la recherche „Influence d'un programme d'échange sur l'emploi et la vie suivante“ est de trouver des informations comment les études à l'étranger influencent les décisions et les choix suivantes d'une personne. C'est un sujet actuel car de nos jours étudier à l'étranger est bien connu et aisément accessible. L'hypothèse de cette recherche dit que le programme d'échange a une influence sur les choix liés à l'emploi et aux études d'une personne. Les questions de cette recherche découvrent les espérances des étudiants, les raisons de changement des choix suivants et l'aide potentielle d'un programme d'échange pour trouver l'emploi favorable. Un questionnaire très détaillé a été élaboré pour être rempli par les étudiants d'un programme d'échange. On a découvert que presque la moitié (40 %) des répondants avaient des changements dans l'emploi et dans les études à cause d'un programme d'échange. Les raisons étaient la nouvelle langue, les liens, les contacts et la famille dans le nouveau pays. 65,7 % des répondants ont dit qu'à cause d'un programme d'échange ils ont eu un nouveau loisir, un intérêt ou bien la préférence d'une profession. Internationalement un programme d'échange a aidé 31 % des répondants car ils ont reçu leur emploi grâce au ce programme (grâce aux contacts ou bien d'expérience très estimé dans le marché de l'emploi). Aussi la recherche a fait découvrir qu'avant d'échange les étudiants espéraient surtout d'apprendre une nouvelle langue, de créer des liens et de faire connaissance d'une nouvelle culture. L'hypothèse était partiellement validée car les études à l'étranger ont influencé les décisions suivantes de presque la moitié des répondants.

Kasutatud materjalid

1. Sihtasutus Archimedese kodulehekül. Loetud:
<http://www2.archimedes.ee/hkk/hkk/index.php?leht=93>, 11.06.2015
2. Erasmus Impact Study confirms EU student exchange scheme boosts employability and job mobility (2014). Loetud: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1025_en.htm, 16.06.2015
3. Hidden Compentences (2014). Loetud:
http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/32427_Faktaa_1_2014_Hidden_Compentences.pdf, 15.06.2015
4. Lonks, R. (2014) Hinda oma YFU kogemust – küsitlus endiste vahetusõpilaste seas. Loetud:
http://www.yfu.ee/public/Hinda_oma_YFU_kogemust_kusitlus_kokkuvote_2014.pdf, 15.06.2015
5. Innove Rajaleidja kodulehekül. Loetud: <http://www.rajaleidja.ee/koolis-oppimine/>, 10.06.2015
6. Raud, M. (2013) Maailma edukaim tudengivahetusprogramm Erasmus. Loetud:
<http://www.eurokratt.ee/maailma-edukaim-tudengivahetusprogramm-erasmus/>, 16.06.2015
7. Rotary kodulehekül. Loetud: <https://www.rotary.org/myrotary/en/take-action/empower-leaders/start-exchange>, 10.06.2015
8. YFU Eesti kodulehekül. Loetud: <http://www.yfu.ee>, 11.06.2015
9. Youth For Understanding kodulehekül. Loetud: <https://about.yfu.org/>, 11.06.2015

Lisa 1: Veebipõhine küsimustik

Vahetusaasta mõju edasisele töö- ja elukäigule

- 1) Sugu:
 - Naine
 - Mees
- 2) Vanus:
- 3) Vahetusriik:
- 4) Mis aastatel käisid vahetusaastal?
- 5) Kas käisid vahetusaastal keskkooli või ülikooli ajal?
- 6) Miks läksid vahetusaastale?
- 7) Millise organisatsiooniga/programmiga?
- 8) Millisel erialal oled õppinud peale vahetusaastat?
- 9) Mis on sinu igapäevane töö täna?
- 10) Kuidas hindad on vahetuskogemust üldiselt?

1 2 3 4 5

Väga halb Suurepärane

11) Millised olid plaanid edasiseks eluks enne vahetusaastale minekut (õpingud ja elukutse eelistused)?

12) Millised olid Sinu ootused vahetusaastale?

- Lootsin selgeks saada uue keele
- Lootsin leida uusi sõpru/tutvusi
- Soovisin võtta lisaaasta enne ülikooli/keskkooli lõpetamist
- Tahtsin tundma õppida kohalikku kultuuri
- Lootsin leida uusi hobisid või huvisid
- Lootsin jõuda selgusele kuhu suunduda edasi õppima/töötama
- Soovisin arendada oskusi iseendas (näiteks julgus, enesekindlus, avatus jt)
- Lootsin, et vahetusaasta tuleb tööellu sisenemisel kasuks

Muu:

13) Millised oskused/omadused arenesid sinus vahetusaasta jooksul kõige enam? Vali palun kolm kõige olulisemat sinu jaoks!

- Keeleoskus
- Tolerantsus
- Kultuurilised teadmised
- Paindlikkus
- Uudishimu
- Produktiivsus
- Julgus
- Enesekindlus
- Avatus
- Sihikindlus
- Aktiivsus
- Sotsiaalsus
- Muu:

14) Kuidas hindaksid järgnevate omaduste vajalikkust endas peale vahetusaasta kogemust?

1 - Täiesti ebavajalik; 10 - Äärmiselt vajalik

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Keeleoskus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tolerantsus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kultuurilised teadmised	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Produktiivsus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Paindlikkus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uudishimu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15) Mida tegid vahetult peale vahetusaastalt tulekut (jätkasid õpinguid oma koolis/erialal, vahetasid kooli, läksid tööle jms)?

16) Kas ja milliseid erinevusi märkad enda ja teiste õpilaste vahel, kui olid tagasi Eestis?

17) Kas vahetusaasta andis tõeke sinu elus mõne uue huvi või elukutse suunas?

- Jah
- Ei

Kui vastasid JAH, siis milliste?

18) Kas vahetusaasta muutis sinu hilisemat eriala- või töövalikut?

- Jah
- Ei

Kui vastasid JAH, siis millega seoses toimusid vahetusaasta jooksul muutused õpingute ja/või elukutse eelistustes?

- Keel
- Kohalik kultuur
- Vahetuspere
- Sealsed sõbrad
- Uued huvid
- Muu:

19) Kas vahetusaastalt saadud kogemus on aidanud kaasa sobiva töö leidmisel?

- Jah
- Ei

Kui vastasid JAH, siis kuidas?

20) Kas sinu töös on olnud rahvusvahelisust (oled töötanud välismaal, oled oma tööga seotud mõne välisriigiga vms)?

- Jah
- Ei

Kui JAH, siis kas selle leidmisel oli seost vahetusaastaga?

21) Kui seotud oled hetkel oma vahetusriigiga, sealsete inimestega?

22) Nimeta Sinu jaoks vahetusaasta suurim kasutegur?

23) Miks soovivad/ei soovita minna vahetusaastale?